

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu

CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Poranění hlavy

Autor materiálu: Mgr. Hana Rybáková

Datum vytvoření: 12. 10. 2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Sada: PP1

Tematická oblast: První pomoc

Předmět: První pomoc, 2. ročník

Číslo DUM: 13

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 18. 4. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Sedláčková

Třída: MSR 2

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace slouží jako podpůrná a názorná pomůcka výkladu učitele. Seznamuje žáky se zásadami první pomoci při poranění hlavy. Prezentace výstižně a názorně zachycuje výklad učitele a získané informace si mohou žáci zaznamenat a využít při domácí přípravě. Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení nové látky v podobě závěrečného snímku s otázkami k opakování tématu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PORANĚNÍ HLAVY

CÍL:ŽÁK

- Rozliší a popíše jednotlivé druhy poranění hlavy.
- Provede ošetření podle druhu poranění hlavy.

Poranění hlavy

Dělení:

- Část obličejová.
- Část lebeční.

Poranění hlavy

Poranění mozokolebeční (kraniocerebrální)

Zlomeniny lebky: dělení dle různých hledisek.

1. Komunikace:
 - a) Zavřené.
 - b) Otevřené.

Zlomeniny lebky: dělení dle různých hledisek

2. Lokalizace:

- a) Klenba lební.
- b) Base(spodina) lební.

3. Linie lomu:

- a) Lineární.
- b) Impresivní.

Poranění hlavy

Poranění mozku

- Difúzní - komoče, kontuze.
- Fokální
 - a) Komprese: hematom subdurální.
 - b) Hematom epidurální.

Poranění hlavy

- Skalpace – poranění měkkých tkání.
- Poranění skeletu obličeje s mozkolebečním poraněním nebo s polytraumatem.

Zlomeniny lebky

Příčiny:

Náraz při pádu, úderu, autonehodě, sportu.

Příznaky:

- Zlomenina base lební.
- Z nosu/ucha vytéká tmavá krev, nažloutlý mozkomíšní mok, bezvědomí, brýlový hematoma.
- Mohou být i příznaky poranění mozku.
- Zlomeniny klenby lební: deformita, vpáčení, otok, rána, bolest.

Brýlový hematom



Zlomeniny lebky

První pomoc

- Kontrola životních funkcí – nejsou-li zachovány, zahájíme resuscitaci.
- Při sekreci z ucha – sterilní krytí se savým vypodložením, fixace.

Zlomeniny lebky

První pomoc

- Při vědomí do polohy na bok, krvácející strana k podložce.
- V bezvědomí Rautekova zotavovací poloha, krvácející strana k podložce.
- Protišoková opatření, volat ZZS.

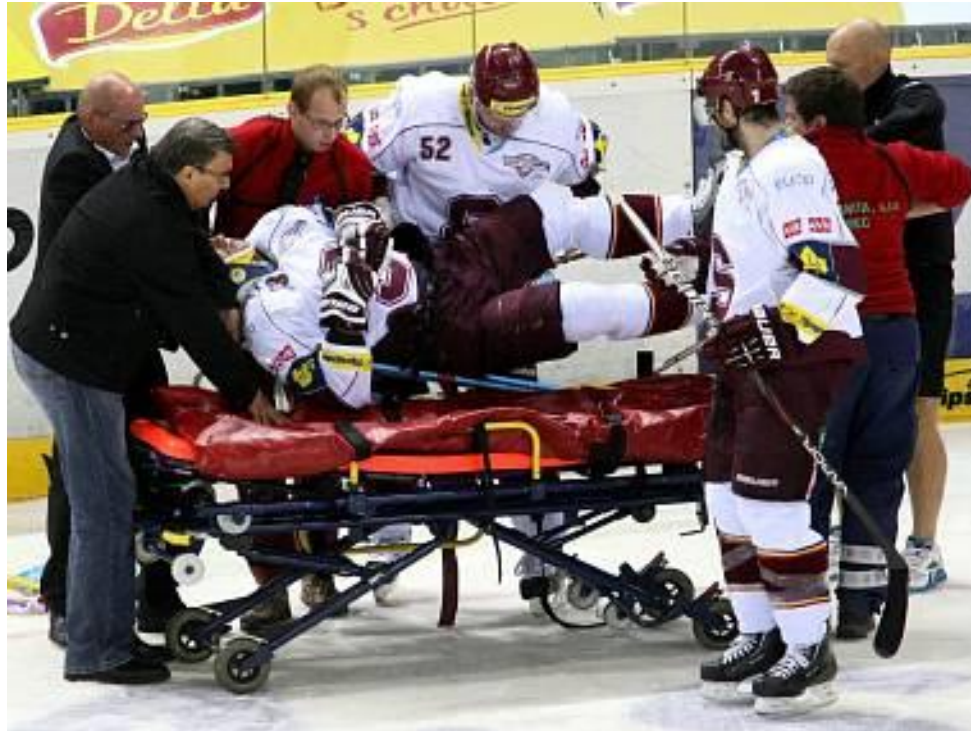
Komoce – otřes mozku

Funkční porucha bez organického postižení.

Příznaky:

- Krátké bezvědomí (minuty).
- Retrográdní amnézie.
- Nauzea, zvracení, závratě, bolesti hlavy.
- U dětí spavost.
- Bezvědomí různého trvání – za hraniční se považuje 60 min.

Komoce – otřes mozku



Kontuze – zhmoždění mozku

Strukturální změny mozkové tkáně

Příznaky podle rozsahu a lokalizace poranění.

Příznaky:

- Bezvědomí.
- Amnézie po návratu vědomí.
- Dezorientace – místem, časem, prostorem.
- Sopor či kóma.

Komprese – stlačení mozku

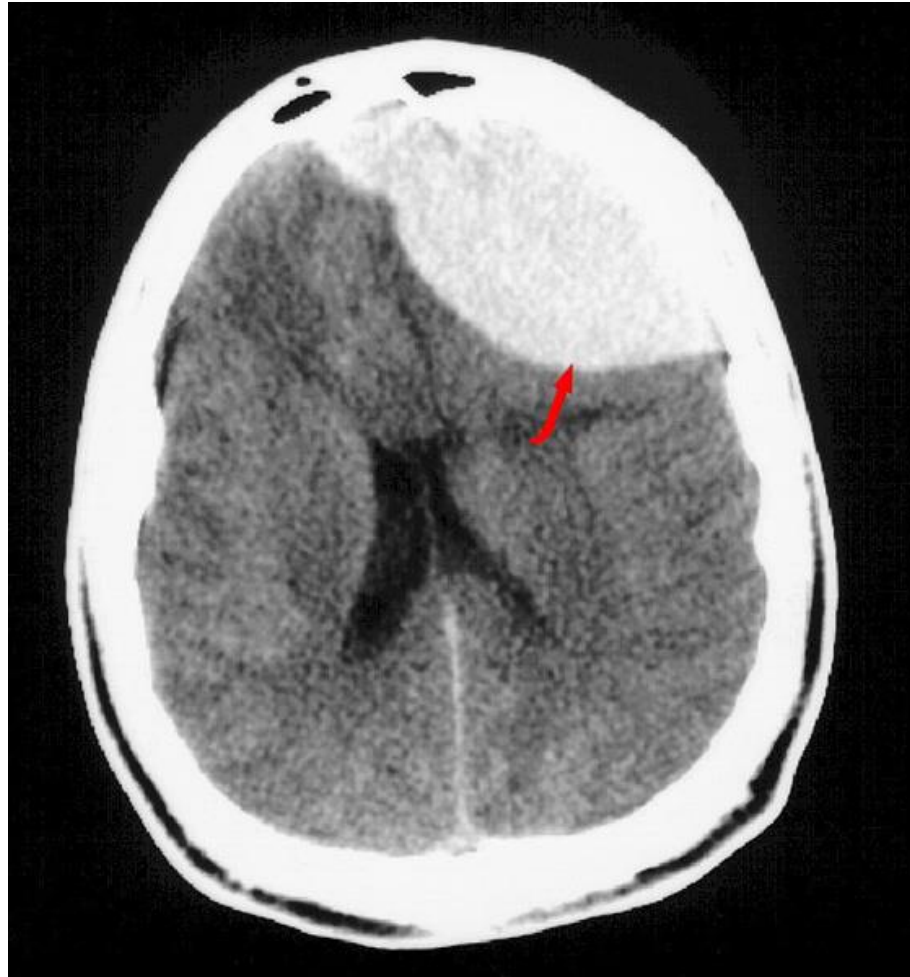
Epidurální hematom

- Je tepenné krvácení, mezi kost a tvrdou plenu mozkovou – rychlý útlak.

Průběh:

- Krátké bezvědomí → interval bez větších potíží.

Epidurální hematom



Komprese – stlačení mozku

Epidurální hematom

- V trvání minut, hodin, max. 1 den → pak se objevují bolesti hlavy, nauzea, zvracení.
- Bradykardie.
- Nestejná velikost zornic, křeče končetin či hemiparéza → opět bezvědomí, poruchy životních funkcí.

Komprese – stlačení mozku

Subdurální hematom

- Je žilní krvácení mezi tvrdou plenu a arachnoideu.

Akutní:

- Porucha vědomí hned po úrazu či postupné zhoršování.

Chronický:

- V průběhu delšího času při opakovaném krvácení z malých cévek.

Úrazový otok mozku

Komplikace nitrolebečních poranění

- Nejčastěji při zhmoždění.
- Zvýšený nitrolební tlak – až smrt i při malém primárním poranění.

Skalpace

- Poranění měkkých tkání, stržení vlasaté části různého rozsahu.
- Příznaky: intenzivní krvácení, bolest.

Skalpovaná hlava bezprostředně po úrazu



Příznaky úrazu hlavy

- Porucha vědomí, dezorientace.
- Bolest hlavy, závrať.
- Nevolnost, zvracení.
- Krvácení z ucha, nosu, úst.
- Výtok nažloutlé tekutiny.
- Chrápání.
- S odstupem brýlový hematom.

Poranění obličeje

- Bývá spojeno s mozkolebečním poraněním, kdy dochází k poranění měkkých tkání a skeletu.
- Nos - poranění měkké struktury a kosti.
- Zuby - zlomeniny dolní čelisti.

Poranění obličeje

Příznaky

- Bolest, otok.
- Krvácení.
- Tvarová deformace.

První pomoc

- Při samostatném poranění provedeme odborné ošetření rány.

Poranění obličeje



5



6



7

První pomoc při poranění hlavy

Postižený při vědomí

- Uložíme postiženého do vodorovné polohy na zádech s mírně podloženou hlavou.
- Ošetříme poranění hlavy (sterilní krytí) a případných dalších poranění.
- Provedeme protišoková opatření, nepodávat pití, jídlo, přivolání ZZS.

První pomoc při poranění hlavy

Postižený v bezvědomí

- Uložíme postiženého do Rautekovy polohy.
- Ošetříme případná poranění, provedeme protišoková opatření.
- Kontrolujeme životní funkce.

První pomoc při poranění hlavy

Postižený v bezvědomí

- Přivoláme ZZS.
- Zástava životních funkcí → zahájíme KPCR, přivoláme ZZS.
- Pokud je podezření na současné poranění páteře, zohledníme manipulaci s postiženým.

OPAKOVÁNÍ

1. Vysvětlete pojem komoce, kontuze a komprese.
2. Na modelové situaci procvičte správný postup při ošetřování nemocného s poraněním hlavy, který je v bezvědomí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

KELNAROVÁ, Jarmila, TOUFAROVÁ, Jana, SEDLÁČKOVÁ, Jana, ČÍKOVÁ, Zuzana. Učebnice pro studenty zdravotnických oborů: První pomoc I. 1.vyd. Praha: Grada Publishing.a.s.,2007. ISBN 978-80-247-2182-8

BERÁNKOVÁ, Monika, FLEKOVÁ, Anna, HOLZHAUSEROVÁ, Blanka. Učebnice pro střední zdravotnické školy: První pomoc. 1.vyd. Praha: Informatorium, spol. s.r.o., 2002. ISBN 80-86073-99-8

Obrázky

1. Anatomie oka a nejčastější úrazy očí. GABRIELA UHROVÁ, Oční klinika, FN Brno. *Sestra* [online]. Hromádková, L.: Šilhání. Brno, IDVPZ 1995. Řehák, S. a kol.: Oční lékařství. Praha, Avicenum 1980., 13.1.2010 [cit. 2013-06-18]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/anatomie-oka-a-nejcastejsi-urazy-oci-449181>
2. Krstev má po tvrdém střetu těžký otřes mozku, Spartě bude chybět delší dobu. . *Denik.cz* [online]. 17.9.2012 13:31 [cit. 2013-08-28]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/hokej/krstev-ma-po-tvrdem-stretu-tezky-otres-mozku-sparte-bude-chybet-delsi-dobu-20120.html>

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Obrázky

3. Poškodbe z dr. Macuro: Poškodbe glave – Batistov napad na Ožbolta bi se lahko končal tragično. . *Kosarka.si* [online]. 9. 3. 2011 [cit. 2013-08-28]. Dostupné z:
<http://kosarka.si/poskodbe-z-dr-macuro-poskodbe-glave-batistov-napad-na-ozbolta-bi-se-lahko-koncal-veliko-huje-2/>
4. Romana Kučerová (38): Stroj jí skalpoval pŭlku hlavy!. PRO AHA! – MAREK HOFMAN, ČTK. *Www.ahaonline.cz* [online]. 11. srpna 2009 • 03:00 [cit. 2013-08-28]. Dostupné z:
<http://www.ahaonline.cz/clanek/musite-vedet/37804/romana-kucerova-38-stroj-ji-skalpoval-pulku-hlavy.html>
5. – 7. Poranění v obličejí: Ústav chirurgie ruky a plastické chirurgie. *Fialova.eu* [online]. [cit. 2013-06-18]. Dostupné z: <http://www.fialova.eu/rekonstrukcni/poraneni-v-obliceji/>